

DÂN TỘC HỌC/NHÂN HỌC VIỆT NAM VỚI SỰ NGHIỆP CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HÓA ĐẤT NƯỚC VÀ HỘI NHẬP

NGUYỄN XUÂN THẮNG

LTS. Ngày 31 tháng 12 năm 2008 tại Hà Nội, Viện Dân tộc học đã long trọng tổ chức lễ kỷ niệm 40 năm ngày thành lập Viện. PGS. TS. Nguyễn Xuân Thắng, Phó Chủ tịch Viện Khoa học Xã hội Việt Nam đã tới dự và phát biểu ý kiến. Trong số này, Tạp chí Dân tộc học đăng toàn văn bài phát biểu của PGS. TS. Nguyễn Xuân Thắng tại lễ kỷ niệm.

Kính thưa các quý vị đại biểu,

Thưa các đồng chí cán bộ, công chức Viện Dân tộc học qua các thời kỳ,

Trước hết, tôi rất vui mừng được gặp mặt các vị đại biểu, các đồng chí và các bạn tại lễ kỷ niệm 40 năm thành lập Viện Dân tộc học. Sự hiện diện của các quý vị thể hiện sự quan tâm sâu sắc của tất cả chúng ta đối với vấn đề dân tộc, một vấn đề rất quan trọng, không chỉ có ý nghĩa chiến lược, lâu dài mà còn rất cấp bách trong bối cảnh quốc gia, khu vực và quốc tế hiện nay. Thay mặt lãnh đạo Viện KHXH Việt Nam, tôi xin nhiệt liệt chúc mừng Viện Dân tộc học nhân dịp kỷ niệm 40 năm ngày thành lập, chúc toàn thể cán bộ, công chức của Viện qua các thời kỳ cùng các vị đại biểu dồi dào sức khỏe, đạt nhiều thành tích trong công tác.

Cách đây 40 năm, đứng trước nhiệm vụ xây dựng và phát triển các ngành khoa học xã hội và nhu cầu của thực tiễn đất nước, Thủ tướng Chính phủ đã Quyết định thành lập Viện Dân tộc học thuộc Ủy ban KHXH Việt Nam, nay là Viện KHXH Việt Nam. Trên chặng đường 40 năm qua Viện Dân tộc học đã không ngừng lớn mạnh về

mọi mặt, cả về tổ chức, xây dựng đội ngũ cán bộ cũng như về chất lượng và hiệu quả nghiên cứu khoa học, đào tạo và tư vấn chính sách. Với những đóng góp thiết thực cho sự nghiệp phát triển của ngành Dân tộc học Việt Nam, sự phát triển của cộng đồng các dân tộc Việt Nam, Viện Dân tộc học đã khẳng định tầm quan trọng và vị trí của một viện nghiên cứu chuyên ngành hàng đầu trong cả nước.

Viện Dân tộc học đã và đang là đơn vị nòng cốt tập hợp đông đảo lực lượng các nhà khoa học từ các viện nghiên cứu, các trường đại học, các cơ quan làm công tác dân tộc ở trung ương và địa phương, thực hiện nhiều chương trình, dự án, đề tài, nhiệm vụ nghiên cứu, trên cơ sở đó cung cấp luận cứ khoa học cho công tác hoạch định và thực hiện hiệu quả chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước ta, thiết thực phục vụ sự nghiệp xoá đói giảm nghèo và công nghiệp hoá, hiện đại hoá ở vùng đồng bào các dân tộc. Với những thành tựu đạt được, Viện Dân tộc học đã vinh dự được Nhà nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Ba, Huân chương Lao động hạng Nhất và Huân chương Độc lập hạng Ba.

Viện Khoa học xã hội Việt Nam đánh giá cao những kết quả nghiên cứu, những đóng góp thiết thực của Viện Dân tộc học trong 40 năm qua, cụ thể là:

Thứ nhất, Viện đã vận dụng sáng tạo những nguyên lý của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, các quan điểm của Đảng về vấn đề dân tộc, kế thừa có chọn lọc những lý thuyết và kinh nghiệm của một số nước trên thế giới vào công tác nghiên cứu Dân tộc học ở nước ta. *Danh mục thành phần các dân tộc Việt Nam* là thành quả quan trọng trong công tác nghiên cứu của Viện, được Nhà nước công nhận và sử dụng chính thức trong các văn bản của Đảng và Nhà nước ta, góp phần thiết thực trong công cuộc phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào các dân tộc.

Thứ hai, Viện đã góp phần làm sáng tỏ một số vấn đề lý luận và thực tiễn về vấn đề dân tộc, quan hệ dân tộc trong quốc gia đa tộc người; cung cấp cơ sở khoa học và thực tiễn nhằm tăng cường khối đại đoàn kết dân tộc, chủ động phòng ngừa, đấu tranh hiệu quả trước mưu đồ của các thế lực thù địch lợi dụng vấn đề dân tộc trong chiến lược “diễn biến hòa bình” của chúng.

Thứ ba, kết quả nghiên cứu của Viện đã xác định và làm sáng tỏ những vấn đề dân tộc cấp bách, bức xúc, tiềm ẩn, tác động bất lợi đến sự ổn định, phát triển kinh tế - xã hội, đại đoàn kết dân tộc và an ninh - quốc phòng ở nước ta tại một số địa bàn trọng yếu Tây Bắc, Tây Nguyên và Tây Nam Bộ.

Thứ tư, Viện đã góp phần giải quyết có hiệu quả và thực chất về những vấn đề phát triển kinh tế - xã hội - văn hóa trong công cuộc đổi mới ở vùng dân tộc, miền núi như:

sử dụng đất đai, tái định cư, di dân tự do, xóa đói giảm nghèo, phát triển bền vững, quan hệ dân tộc, chuyển đổi tôn giáo tín ngưỡng, bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc...

Đặc biệt, Viện Dân tộc học phối hợp với Viện nghiên cứu Tôn giáo thực hiện tốt chuyên đề: *Quan hệ dân tộc, tôn giáo ở nước ta trong thời kỳ đổi mới*, phục vụ cho công tác tổng kết, bổ sung phát triển *Cương lĩnh 1991* và chuẩn bị soạn thảo các văn kiện Đại hội XI của Đảng ta.

Thứ năm, kế thừa truyền thống của Viện trong 40 năm qua, đội ngũ cán bộ của Viện Dân tộc học ngày càng trưởng thành, có trình độ chuyên sâu, có khả năng giải quyết những vấn đề lý luận và thực tiễn đặt ra, đóng góp quan trọng trong công tác đào tạo, phát triển nguồn nhân lực của ngành Dân tộc học/Nhân học Việt Nam.

Thứ sáu, thực hiện có hiệu quả hợp tác nghiên cứu giữa Viện với các tổ chức trong nước và quốc tế, Viện đã chú trọng tăng cường các nguồn lực, mở ra nhiều cơ hội đào tạo cho đội ngũ cán bộ trẻ cũng như nâng cao năng lực hội nhập của Viện vào cộng đồng Dân tộc học/Nhân học thế giới.

Thứ bảy, 40 năm qua, Viện Dân tộc học đã công bố nhiều ấn phẩm có giá trị khoa học và thực tiễn, phát huy tích cực vai trò truyền bá kiến thức chuyên ngành và đường lối, chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước tới đồng bào các dân tộc, tới các nhà khoa học trong nước cũng như bạn bè quốc tế.

Kính thưa các quý vị đại biểu,

Thưa các đồng chí,

Trong suốt quá trình lãnh đạo, Đảng, Nhà nước ta luôn coi trọng và đặt vấn đề dân tộc vào vị trí chiến lược của cách mạng Việt Nam. Hiện nay, toàn Đảng, toàn dân ta đang tiếp tục sự nghiệp Đổi mới, đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước và hội nhập quốc tế. Trong tiến trình đó, bên cạnh những thuận lợi và cơ hội, chúng ta cũng đứng trước nhiều khó khăn, thách thức. Sự phát triển của đất nước nói chung, của vùng dân tộc và miền núi nói riêng, đang đặt ra nhiều vấn đề về kinh tế - xã hội - môi trường, cụ thể là: Phát triển kinh tế - xã hội còn ở trình độ thấp, tỷ lệ đói nghèo còn cao, bản sắc văn hóa bị mai một, trình độ dân trí còn hạn chế, đội ngũ cán bộ dân tộc thiếu số còn mỏng, các tệ nạn xã hội có chiều hướng gia tăng, tài nguyên thiên nhiên - môi trường bị suy thoái... Nói cách khác, sự phát triển vùng dân tộc, miền núi nước ta chưa mang tính bền vững. Do vậy, trong giai đoạn trước mắt cũng như về lâu dài, Viện Dân tộc học cần tiếp tục phát huy những thành tựu đã đạt được, đẩy mạnh hơn nữa nghiên cứu tổng kết lý luận, tăng cường gắn kết hơn nữa nghiên cứu cơ bản với nghiên cứu ứng dụng, chủ động dự báo về các vấn đề dân tộc, cung cấp luận cứ khoa học cho công tác hoạch định chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước về phát triển kinh tế - xã hội - môi trường vùng đồng bào các dân tộc trong tiến trình đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước và hội nhập quốc tế. Viện Dân tộc học cũng cần chủ động hơn nữa trong việc đề xuất những kiến nghị và giải pháp nhằm góp phần giải quyết kịp thời, hiệu quả những vấn đề thực tiễn đặt ra, đấu tranh chống lại âm mưu lợi dụng vấn đề dân

tộc vào chiêu bài “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch. Cụ thể là:

1. Xây dựng định hướng và chiến lược nghiên cứu đáp ứng nhiệm vụ công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Định hướng và chiến lược này cần gắn với các vùng và tộc người.

2. Có chiến lược đào tạo để đáp ứng các nhiệm vụ nghiên cứu và quy hoạch cán bộ.

3. Xác định những lĩnh vực nghiên cứu ưu tiên, mà trước mắt là các vấn đề như xoá đói giảm nghèo, quan hệ dân tộc, chính sách dân tộc, quá trình tộc người, môi trường, di dân, chuyển đổi tôn giáo tín ngưỡng, giữ gìn bản sắc văn hoá tộc người...

4. Mở rộng nghiên cứu liên ngành, với các ngành khoa học kế cận và với cả những ngành khoa học tự nhiên nhưng có vai trò then chốt trong nghiên cứu phát triển ở nước ta hiện nay như kinh tế, nông nghiệp, lâm nghiệp, thuỷ sản, sinh học, y học...

5. Nâng cao vị thế của Dân tộc học/Nhân học Việt Nam với Dân tộc học/Nhân học trong khu vực và thế giới bằng cách tăng cường chất lượng nghiên cứu, đào tạo và mở rộng hội nhập.

Nhân dịp lễ kỷ niệm 40 năm thành lập Viện Dân tộc học và đón mừng xuân Kỷ Sửu năm 2009, một lần nữa cho phép tôi thay mặt lãnh đạo Viện KHXH Việt Nam kính chúc các quý vị đại biểu và toàn thể cán bộ, công chức Viện Dân tộc học sức khỏe, hạnh phúc và thành đạt.

Xin trân trọng cảm ơn.